

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 252.

V Ljubljani, v petek 2. novembra 1888.

Letnik XVI.

Državni zbor.

Z Dunaja, 31. oktobra.

Sklep včerašnje seje.

Današnji židovski listi se srdé nad poslancem Eichhornom, ker je v svojem včerašnjem govoru obsojal postrežnice v splošni bolnišnici in razkrival njih sumljivo preteklost in njih sedanje obnašanje. Poslanci so ga iz začetka jako pazljivo poslušali, ali mož se je bil premalo pripravil in je po zgledu svojega prednika Schönererja in svojega ožjega tovariša Fürnkranza svoj govor večinoma čital, kar je poslušalce polagoma odvedlo iz njegove sosesčine. Poslanec Pernerstorfer je še enkrat poprijel besedo, konečno pa predlagal, naj se njegov nasvet v pretresanje izroči budgetnemu odseku, slednjemu pa naroči, da prej ko mogoče o tej zadevi poroča. Prvi del tega predloga je obveljal, ker so Poljaki glasovali z levico, drugi del pa je bil s 94 glasovi proti 76 odklonjen. Budgetni odsek bo torej poročal, kadar mu bode čas pripuščal pečati se s to rečjo.

Zadnja točka včerašnje seje bil je predlog poslanca Roserja, da se preustroji sumarično in bagatelno obravnavanje pri sodiščih. Vtemeljeval je ta svoj predlog z nekaterimi vzgledi iz vsakdanjega življenja, konečno pa priporočal, naj se izroči finančnemu odseku v pretres in poročanje, kar je obveljala brez ugovora. Konečno poslanec Steinwender izroči še neko interpelacijo do trgovinskega ministra, katerega vpraša, ali so mu znani računi med severno železnico in njenimi lokalnimi železnicami in hoče li dotične tabele predložiti železničnemu odseku. Ob 1/4. uro predsednik sklence sejo in prihodnjo sejo napové za danes.

Današnja seja

v nobenem oziru ni bila posebno zanimiva. Prva točka je zadevala sicer onih 20 milijonov goldinarjev, ki sta jih bili delegaciji dovolili za vojne priprave in nad katerimi so se „N. Fr. Presse“ in njeni liberalni sinčki po raznih kronovinah tolikanj izpodtikali, češ, da bi jih bil moral finančni minister po-

staviti v proračun prihodnjega leta, ki bi bil vsled tega kazal primanjkljaj 20 milijonov goldinarjev, ne pa presežka, kakoršen je izračunal minister Dunajevski. Ali ker je poslanec Herbst z drugimi liberalnimi velikaši v budgetnem odseku izrekel sodbo, da ta večjidel že porabljeni znesek 20 milijonov goldinarjev prav za prav spada v proračun tekočega leta, so obmolknili modrijani „N. Fr. Pr.“ in razven Türka danes o tej zadevi ni nihče govoril ter je bil brez posebnega ugovora sprejet zakon, ki finančnega ministra pooblašča, za 20,374.000 gld. izdati novih obligacij.

Potem je bila rešena cela vrsta peticij. Pred sklepom seje, ki se je po nasvetu poslanca dr. Riegerja izvršil ob 1/4. uro popoldne, izročil je poslanec Nabergoj s tovariši naslednjo

interpelacijo.

„V smislu § 99 nove žganjarske postave z dné 20. junija 1888 izterjevali so pričenši s 1. septemb. t. l. tudi v tržaškem teritoriju davek po 24 kr. od litra alkohola. Vrh tega so ob enem finančni organi poizvedovali zmožnosti vseh žganjarskih kotlov v najstarih občinah tržaškega teritorija ter zapečatili te priprave. Določba navedene postave gledé na davek (§ 2. a) pri izdelovanju in tudi prehodna določba o dodatnem davku ne bi smeli toliko časa veljati v tržaškem teritoriju, dokler plačuje Trst državi po pogodbi letnih 860.000 gld. za poberanje užitinskega davka od vina, mesa, piva in žganja, in to tem manj, ker tudi okolica tržaška plačuje za ono pogojeno svoto. Ta pogodba se torej ne sme prezirati, ker bi sicer tržaški okoličani morali plačevati dvojni davek od pridelanega žganja. Podpisani torej vprašajo gospoda finančnega ministra:

Ali je znano Nj. ekselenciji, da so uveli tudi v tržaški okolici omenjeno postavo, in če je to res, hoče li gospod finančni minister administrativnim potom prej ko mogoče odstraniti to krivično in celó Najvišjemu odloku z dné 21. novembra 1831 nasprotno določbo ter zaukazati, da se izterjani dodatni davek in mogoči davek pri izdelovanju vrne dotičnim prebivalcem v okolici tržaški?“

Govor poslanca Kluna

v XVI. seji deželnega zbora, 20. septembra t. l., o gimnaziji v Kranji.

(Dalje.)

Ni moja reč, tukaj se potegovati za čast gimnazijskih profesorjev. To pa vendar moram povedati, da so vsi pošteni značaji, da jih je nekaj bilo že prestavljenih na gimnazijo ljubljansko, in vsi strokovnjaki priznavajo, da je bila večina njih tudi spretni profesorji.

Enako neosnovana, kakor to natolcevanje, bila sta tudi druga dva razloga, ki sta več ali manj pomogla k razpustu kranjske gimnazije. Že lani se je v slavnem zboru povdarjalo, in kdor Kranj natančno pozna, bode temu pritrdil, da je dovolj poštenih stanovanj v Kranji, ki bi v slučaju, ako bi se tam napravila viša gimnazija, zadostovala tudi za to. Ravno tako vsi dobro vemo, da so naši kmetje silno skrbni za odgojo svojih otrok, in kdor je imel s šolo opraviti, je sam skušal, kako so hodili stariši povpraševati po učenju in obnašanju svojih otrok, in kako hitro je pomogla očetova ali materina beseda. Gorenjski kmetje od te splošnje lastnosti naših kmetovalcev ne delajo izjeme. Ugoden vspeh učencev izstopivših iz kranjske gimnazije nam priča, da stariši svojih otrok ne odgojujejo tako brezskrbno, kakor bi se sploh mislilo.

Ako disciplina na kranjski gimnaziji ni bila hvalevredna, kakor bi se pričakovalo, tičijo vzroki drugod, in ne pri stariših in v stanovanjih. Znano je v Kranji, da je nastal prepir med šolsko in cerkveno oblastjo zaradi verskih vaj; o tem se je govorilo po celem Kranji in je gotovo tudi vplivalo na disciplino teh učencev. Neki učenec je pljunil za svojim veroučiteljem samim, ne da bi se mu bilo to za zlo štelo tam, kjer imajo čuvati nad disciplino, čemu tudi, ab ovo — — — Tudi se mi je pripovedovalo, da se je profesorjem, ki so zvedeli za kaznovanja vredne prestopke, očitala malovredna denunciacija. Pri takih razlogih se ni čuditi, da je bila disciplina malo vredna, čuditi se pa moram, da

LISTEK.

Sveti Viktorin, škof ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec.

(Njegovo življenje in delovanje na podlagi najstarejših virov in po najnovejših pripomočkih spisal dr. Mihael Napotnik, c. kr. dvorni kapelan, kn.-šk. konzistorijalni svetovalec lavantinski; ravnatelj c. kr. zavodu za višjo vzgojo duhovnikov pri sv. Avguštinu na Dunaji.)

(Konec.)

Pri svojih mnogovrstnih poslih in velikih dušnopastirskih skrbeh našel je sv. Viktorin vendar še toliko časa, da je vzmogel lepo število slovstvenih del zapustiti svojim potomcem. S svojimi raznimi književnimi proizvodi ni sicer dosegel neomejene pohvale pri strogih kritikih. Ali glavni vzrok temu je pač ta, da se je do danes ohranilo le pičlo število njegovih preučenih razprav. Iz 74. poglavja zapisnika cerkvenih literatov sv. Hijeronima vemo, da je spisal sv. Viktorin ptujski komentarje za prve tri knjige Mojzesove, za preroke Izajo, Ezehijsa in Habakuka, za Eklezijasta, za Velepesen in za skrivno

razodetje Janeza apostola; sestavil je razpravo zoper vse onodobne krive vere in poleg tega napisal je še mnogo drugega. V komentarju Matejevega evangelja pravi sv. Hijeronim, da je spisal sv. Viktorin pa tudi še komentar v evangelje sv. Mateja, ker se nanj sklicuje. — Ali od vseh teh del ohranili so se nam samo naslednji odlomki: 1. De fabrica mundi — o stvarjenju sveta, ki je odlomek komentarja za prvo Mojzesovo knjigo. 2. Sholije in komentar k apokalipsi ali skrivnemu razodetju sv. Janeza. 3. Pesem o Jezusu Kristusu, Bogu in človeku, broječa 137 šestomerov. 4. Slavospev o drevesu življenja ali o Veliki noči, obsegajoč 70 stihov. V teh dveh spevih je pesnik mnogo „rekelj“ ali fraz posnel od poganskih pesnikov, sosebno iz Vergilija ter je tiste umetno zvezal v spev krščanski. — O teh slovstvenih delih Viktorinovih g. dr. Napotnik na široko razpravlja (str. 182 — 218), našteva resnične spise sv. Viktorina, dvomljive in podtaknene. Mej dvomljivimi spisi omeni daljšega speva zoper krivoverca Marcijona, ki se navadno nahaja v dodatku k Tertulijanovim spisom, in pa speva zoper Manihejce; vendar ostane dvomljivo, sta li ta dva speva prava ostalina Viktorinova.

Sv. Viktorin ni sicer prvi latinski pisatelj zapadne cerkve, vendar pa pripada najstarejšim književnikom zapadnim in se vrhu tega mora imenovati vsaj najprvi ekseget med latinskimi tolmači sv. pisma. „On zaslučuje častno ime očeta latinske eksegeze, kakor Origen ime očeta grške in ime ustanovitelja znanstvenega tolmačenja sv. pisma. Viktorinovi spisi: Tractatus de fabrica mundi, scholia et commentarius in apocalypsim Joannis, so prvi poskusi, kako treba biblijo razlagati v latinskem jeziku.“ (Str. 235.)

Za ocenitvijo sv. Viktorina kot cerkvenega pisatelja dodal je dr. Napotnik v svoji knjigi še nekatere posebne razprave, tičóče se našega slavnega škofa. Tako o „sv. Viktorinu kilijastu“, stran 218 — 224. Dvomiti ni, da je bil kilijast ali milenar; ali bil je privrženec spirituvalnega kilijazma; on je bil kilijast a ni bil krivoverec. Druga razprava ima nadpis: „Sv. Viktorin, branitelj sv. cerkve zoper krivoverce“ (str. 224 — 228). Kaj zanimiva je razprava o „sv. Viktorina bogoslovnih naukih“ (str. 248 — 254.), o skrivnosti presv. Trojice, o cerkvi, o postu ob petkih, o praznovanju nedelje, itd.

Konečno govori naš avtor o češčenju sv. Vikto-

se je krivda dajala starišem in sorodnikom ter tistim prebivalcem v Kranji, ki so imeli dijake na stanovanji.

V prepričanju, da je kranjska gimnazija za našo deželo potrebna, nas še bolj potrjuje izkaz letošnjih učencev na gimnaziji ljubljanski. Dasiravno se je pri sprejemu jako strogo ravnalo, in 24 manj zmožnih odpravilo, šteje prvi razred 241 učencev, to je 55 več, kot pričetkom preteklega šolskega leta. Ako te prištejemo onim, ki so v Kranji ostali, bilo bi to zadosti za dobro obiskovano kranjsko spodnjo gimnazijo in ljubljanski gimnaziji še bi ostalo toliko, kolikor zadostuje za gornjo gimnazijo. Očividno je torej kranjska gimnazija vplivala na število učencev ljubljanske gimnazije, brez ozira na to, da se je pomnožilo tudi število učencev na realki, kjer je letos v prvem razredu 115 učencev, to je 32 več kakor prejšnja leta. Ljubljanska gimnazija je vsled na novo doraslega števila tako velikanska, da se ne more primerjati nobeni drugi gimnaziji v celi Avstriji; šteje sedaj 21 razredov, ker prva šola ima 4, druga, tretja in četrta po 3, peta do osme pa po 2 razreda, in profesorjev ima toliko, kakor naš slavni zbor udov, namreč 37. (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. novembra.

Notranje dežele.

„Wiener Abendpost“ objavlja z nova razglas, iz kojega je razvidno, da *cesarjeva štiridesetletnica* ne bo uradna politiška slavnost. Ukaz pravi mej drugim: Razna mesta in trgi hočejo v svoji navdušenosti za preljubljenega vladarja prirediti dne 2. decembra slovesnosti. Zaradi tega moramo še enkrat poudarjati, da kaj takega gotovo ni primerno najvišjim nameram. Mnogoštevilne, v ta spomin ustanovljene dobrodelne naprave popolnoma in v veliko radost zadostujejo cesarju, tako, da blagi vladar napominani dan ne bo sprejel nikakoršne čestitke.

Prireditelji *druzega splošnjega avstrijsko-katoliškega shoda*, ki se bo vršil na Dunaji od dne 26. do 29. novembra, objavljajo poziv k vdeležbi. Kot razpravne predmete navajajo: socialno vprašanje, versko šolo, gojitev umetnije in ved, časnikarstvo in katoliško družinsko in društveno življenje in delovanje.

Danes teden je došel *minister Kallay v Serajevo*. Pravijo, da je namen temu ministrovu potovanju konečno vravnanje državnih služb v zasedenih deželah. Uradniki bodo od novega leta naprej stalno nastavljeni. Prvi korak k temu storil se je že pred dvema letoma z ustanovo penzijskega normala.

Vnanje države.

Grški razkolniški list „Ephemeris“ piše: „Bodočnost *papeštva* sloni le na papeževem protestu in njegovih tirjativah gledé posvete oblasti. Z onim dnem, koji bi papeštvo sprejelo obstoječe razmere in se zadovoljilo z duševno oblastjo, prišel bi tudi zadnji dan njegovega formalnega in dejanjskega obstanka. Oni dan, koji opusti papež svoj splošnji značaj, postane priprost nadškof v Rimu; od onega dne, ko bi prenehal biti papež neodvisen, postala bi nova cerkev povsodi odvisna od držav.“ — Ako razkolniški list tako dobro razumeva rimsko vprašanje, kolikor lažje bi bilo to katoliškim, akoravno liberalnim glasilom!

Srbski ministerski predsednik je razposlal redarstvenim oblastnjam po celi deželi okrožnico, v

koji jih pozivlja, da ne smejo na nobeden način vplivati na bodoče volitve v skupščino. Kolike vrednosti so take okrožnice, to nam kažejo najbolje zadnja leta.

Dvorni maršal *bolgarskega* princa Ferdinanda, grof Grenaud, je umrl dne 30. oktobra. Sobranje je v znak sožalja preložilo sejo na drugi dan. — Novačenje se bo v kratkem pričelo. Novincev je 41.739, mej temi 32.934 kristijanov, 8439 mohamedanov in 366 židov.

„Berliner Tagblatt“ poroča, da bo odstopil *nemški* kancler. Te trditve ne pobijajo Bismarckova glasila, torej je menda resnična. V „Indépendance Belge“ se javlja s „posebne berolinske strani“: Položaj mej cesarjem in kanclerjem se ni zboljšal. Vzrok temu je, ker je Bismarck cesarju takorekoč siloma izpulil pooblastilo k objavi svojega poročila o Friderikovem dnevniku. Cesar spoznava sedaj, da bi bil bolje storil, ko bi bil ubogal pravosodnjega ministra Friedberga ter zadušil to zadevo. Cesar je jako razdražen, da mu je Bismarck predložil svoje poročilo v zadnjem trenutku pred odpotovanjem na Dunaj in Rim, vsled česar niti ni imel Viljem dosti časa, da bi si bil dobro premislil celo zadevo. Posebni nasprotnici si je Bismarck s svojimi napadi na ranjkega cesarja Friderika nakopal v njegovi materi in soprogi, in dvorni krogi se že resno vprašujejo, ali niso nedvojne Bismarckove zasluge že drago plačane z žrtvami, koje nalaga dvoru njegov brezozirni in svojeglavni temperament.

Francoska revizijska komisija je predvčerajšnjim sklenila s šestimi proti nemu glasu, da je revizija ustave opravičena in potrebna. Potem je pretrgala svoje zborovanje do prihodnjega tedna.

Komisija *italijanskega* senata je dne 29. okt. razposlala senatorjem svoje poročilo o kazenskem zakoniku. Nekaj zloglasnih točk je skušala zlajšati, tako n. pr. je dostavila § 101., ki kaznuje vse zoper državno enotnost naperjene čine z dosmrtno ječo, opazko: „Jasno je, da ta člen ne zadeva razprav o papeževi posvetni oblasti, ker kaznuje le čine, ne pa mnenj in razprav.“ — „Osservatore Romano“ piše tem povodom: Opazka senatne komisije bi nas morda pomirila, ko bi se nam ne bilo treba bati, da bo šla motivacija — v arhiv, ostal pa bo člen, ki dopušča toliko raznih tolmačenj.

Švicarski zavezni svet je pooblastil poslanika na Dunaji, naj podpiše podaljšanje sedanje trgovinske pogodbe z Avstrijo do novega leta 1889. Nova pogodba bo v kratkem sklenena ter bo postala pravomočna s prihodnjim letom.

Zastopniki veselil v *turški* prestolnici so se zbrali dne 29. oktobra ter so konečno veljavno podpisali *sueško* pogodbo.

Rumunsko junimistično ministerstvo se ne bo moglo vzdržati. V Bukareštu se govori o čisto bojarskem kabinetu, na čelu mu Laskar Catargi. To ministerstvo bilo bi odločno Rusiji naklonjeno.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 24. oktobra. (Češki katoliki dunajski češkemu klubu v državnem zboru.) [Konec.] Gledé na te nujne potrebe v zadevah sv. vere prosili smo, da bi najprej še v družih cerkvah, kakor v okraji X. in pri sv. Brigiti, opravljale se službe božje, in dalje da bi bila konečno po 15 letih služba češkega propovednika in češkega spovednika pri sv. Ani plačana iz verskega zaklada — zahteva se samo 600 gld. na leto — kajti ljud je sam pripravljen, ker s 600 gold. duhovnik na Dunaji ne more živeti, kolikor možno

plačo zboljšati. Tu nečemo imenovati in navajati uradov in instanc, kodi smo povsodi prosili in kjer so nas povsodi skratka odbili, češ potreba češke službe pri sv. Ani ni dokazana, toda o jedni stvari ne smemo molčati, koja nas gotovo bolj boli nego vse druge, naši lastni rodni bratje in pravni zastopniki se za naše težnje še brigali niso.

Društvo sv. Metoda, povsodi odbito in odklonjeno, prosilo je v tej zadevi klub čeških poslancev v državnem zboru, da bi se le ti lotili te važne zadeve.

Minólo je že pač mnogo časa, in nijeden poslanec ni zagovarjal na Dunaji živečega češkega življa v njegovih najsvetejših, v njegovih najpotrebnejših željah in težnjah, dasi je bila pri potrebah naučenega in verskega ministerstva mnogokrat ugodna prilika.

Obračamo se torej še jednoč do voditelja gosp. dr. Riegra, obračamo se do vseh poslancev čeških in moravskih, koje uljudno prosimo, da bi v sporazumu z najvišjim duhovništvom nadškofije dunajske in v sporazumu z ministrom bogočastja in nauka nam Čehom pomogli k našim pravicam in pravičnosti gledé službe božje v dunajskih cerkvah, v kojih nočemo delati Nemcem zaprek.

Duhovno vrhovno oblast svojo pa prosimo, da bi bil pred vsem pri župnih cerkvah dunajskih ustanovljen vsaj jeden češkega jezika zmožen kapelan, da bi ljud naš vsaj na smrtni postelji se mogel spraviti z Bogom in zadovoljno ter mirno umreti, kajti do današnjega dne se pri mnogih župnih cerkvah nemški gg. kapelani poslužujejo tolmača, ko podeljujejo sv. zakramente za umirajoče češkemu ljudstvu. Kako trpka in mučna je ta okoliščina za vestnega duhovnika, kako kočljiva in težavna za bolnika!

Zahtevamo dalje po božjem in občanskem pravu, in to v katoliški Avstriji, da bi se uvele po več cerkvah dunajskih, kjer je neobhodno potrebno, češke službe božje, dokažemo in pokažemo svoji vrhovni duhovni oblasti, koji smo tudi ovčice, katerih dušni spas jej jednako leži na sreci in mora tudi ležati, da se z Nemci-katoličani bratsko i v cerkvi slagamo, ker se i zvnaj sporazumevamo; vrhu tega pak prosimo, naj si duhovna oblast v tej sveti dolžnosti ne dá predpisavati ali strašiti od ljudij drugovercev, prostozidarjev (framasonov), židov ali katolikov, ki ne pridejo v cerkev leto in dan. Mi tudi lahko dokažemo, da je v nekem dunajskem okraji protestantski mestni zastopnik deputaciji, koja je prosila čeških služeb božjih, s svojo soprogo pripovedoval: „Dokler sem jaz svetovalec, ne pridete v cerkev.“

A tem bolj zahtevamo to svoje pravo, ker nihče ne more tajiti, da mi nismo redni župljani dunajskih cerkvah, in odločno zametujemo ono krivično in podlo trditev, da so dunajske cerkve zgradili samo Nemci, in sicer samó za Nemce, in da duhovščino vzdržujejo samo Nemci. To je nesramna laž, kajti 200.000 Čehov gotovo izdatno pomore cerkvam in duhovništvu dunajskemu. Ko bi vrhovna duhovska oblast potrdila trditev, da so dunajske

rina vzlasti med nami ter pravi, da se veliki svetnik ne časti in ne slavi zaslužno v današnji dóbi. Po prizadevanji knezoškofa Antona Martina Slomška dobil je sicer sv. Viktorin lastne lekcije v lavantskem Propriji, v katerej vladikovini se časti in slavi 3. dne novembra namesto 2., ker je ta dan posvečen spominu vernih duš v čistilišču.

„Pa še tudi na druge načine se časti sv. Viktorin po lavantski vladikovini. Ne prerediti se nahajajo po raznih cerkvah oltarji, posvečeni sv. Viktorinu. Tako najdeš v ptujski farni cerkvi krasen, temu svetniku posvečen altar, na kojem se na njegov god služi slovesna sv. maša; istotako v semeniški cerkvi svetega Alojzija v Mariboru. Najdejo se po cerkvah tudi lepe podobe in čedne slike sv. Viktorina navadno v škofji obleki, z mečem v roci in s palmovo vejico, kakor tudi s knjigo v naročji. Takošna podoba stoji poleg podobe sv. Maksimilijana ob strani altarja domače kapele mariborskega dijaškega semenišča, ki se po tem svetniku imenuje „Viktorinum“ ter je ustanovljeno, da se v njem odgojujejo mladeniči, ki se duhovskemu stanu posvetiti želé. Tudi v obednici tega zavoda visi primerna podoba hišnega patrona. Viktorinovo sliko najdeš dalje pri Novicerkvi poleg Vojnika in podrugod. Cerkev pač ni blizu ne

daleč, ki bi bila posvečena slavnemu cerkvenemu očaku in učenjaku.“ Prav in lepo bi bilo, méni g. pisatelj, če bi se sv. Viktorinu postavila v Ptuiji ali obližji dostojna cerkev.

„Sodim“, tako nadaljuje doslovno, „da bi bilo spodobno, ko bi se Viktorinovo ime pridevalo pri sv. krstu otrokom krščanskih starišev. Vsekako je čudno, da ni najti ne krstnih in tudi ne pisnih imen med Slovenci po tem slavnem apostolu spodnještajerskem. V litomeriški vladikovini, kateri je patron (drug) sv. Viktorin, škof amštarnski, porablja se gošče to ime med narodom, kakor sem zvedel od tamošnjih duhovnikov.“

To so glavne misli iz Napotnikove bogate knjige, ki zasluži, da jo prečita vsak slovenski zgodovinar, vzlasti pa oni, ki se pečá s cerkveno zgodovino slovenskih dežel. Gosp. pisatelj sestavil je toli obširno disertacijo z natančnim navajanjem avtorjev v slovenskem in ne v latinskem jeziku gotovo iz tega namena, da je podal navod in slovstvene pomočke, na podlagi katerih naj bi našincev kdo sestavil zgodovinske črtice tudi o drugih naših cerkvenih veljakah, n. pr. o sv. Maksimilijanu, o sv. Kvirinu, o sv. Mohorji in Fortunatu in o mučenikih Ogleja, Emone in Trsta itd. Veliko se je

namreč v tem obziru pri nas že pisalo, ali malo kritično reševalo.

Zbog ogromne množice naštetih cerkvenih pisateljev in bogoslovskih vsebine prečita naj knjigo pa tudi vsak slovenski bogoslovec; berilo to bode mu koristno ponovljenje lepega dela cerkvene slovstvene zgodovine; in kar je tudi velike koristi, priučil se bode pri tem delu obravnavati bogoslovstva in druga vednostna vprašanja na vednosten način.

O lepem jeziku v knjigi kažejo doslovno navedeni odlomki. Nekateri oblike: „vmrvši“ (stran 32, 106), „med očetji“ (str. 142), ne zdé se nam povse pravilne; zakaj ne umrši, med očeti?

Konečno še jedenkrat knjigo prav toplo priporočimo. Dobiva se — kolikor nam znano — samo pri g. pisatelju na Dunaji, I., Augustinerstrasse 7. —r.

Dostavek vredništva: Dobili smo te dni od p. n. gospoda s Štajerskega vrlo dobro oceno knjige. Žal, da je ne moremo priobčiti, ker bi ponavljali stvar. Dostavimo le njegovo željo: Gospod pisatelj naj bi na podlagi te knjige poljudno opisal sv. Viktorina za priprosto ljudstvo v knjižici, katero bi morda izdala družba sv. Mohora.

cerkve izključljivo nemške, bil bi to prvi korak k narodni cerkvi; sv. katoliška vera ima pa i odtodi svoje ime, ker služi po potrebi in po pravu vsem, zaradi tega je občna.

Dalje zahtevamo, in to po vsi pravici, da bi služba stolnega propovednika in spovednika v I. okraji v cerkvi sv. Ane, kjer je že 15 let potreba čeških božjih služeb dostavno dokazana, konečno bila plačana iz verskega zaklada ali iz državne blagajnice. Ni li na škodo državi v naši dobi, ko je postalo delavsko vprašanje takó preteče, ni li dalje zeló krivično, da bi moral delavec, koji jedva sebe in rodbino svojo preživi, da bi on v dobro vrejeni državi, v katoliški državi moral plačevati sam svoje propovednike?

To so svete, pravične in skromne zahteve Čehov, katolikov na Dunaji živežih, skromne pravimo, ako uvaževamo, kako vestno, natančno in pravično skrbi vrhovna duhovska oblast za nemške katoličane na Češkem in Moravskem.

Nočemo izgubiti na Dunaji svoje vere, nočemo npravno in gmotno poginiti, mi nočemo, da bi ljud češki, neutrjen v sv. veri, pristopal društvom, nevarnim državi, cerkvi in splošnjemu redu; živeči z Nemci v miru in pokoju v družbinskem življenji, pa nočemo tudi biti v razprtiji v Gospodovem hramu, toda pred vsem svetom javno proglašamo, da smatramo za najsvetejšo, za prvo in najpoglavitejšo pravo svoje: „da bi mogli Boga hvaliti v svojem jeziku, da bi Njemu v tem jeziku, koji umejo, mogli služiti.“ In to pravo zahteva: „200.000 katoliških Čehov v glavnem in prestolnem mestu avstrijskega cesarstva.“

Ta glas naš čujejo naj voditelji, čujejo ga naj poslanci naroda češko-slovanskega in naj nam pomorejo k pravu in pravičnosti, to je njih sveta, to je častna njih dolžnost!

Iz Trsta, 26. oktobra. Za marsikateriga je bil včeraj dan žalosti, dan slovesa. Poslavljal se je ta ali oni od svojih domačih, od znancev in prijateljev, katerih morebiti ne bode nikdar več videl ne na starem, ne na novem svetu v Ameriki. V Ameriko, v Ameriko — ta glas se je slišal sedaj tukaj skoro povsod, kjer je bilo le par priprostih ljudi skupaj. Kjer so delavci delali, pogovarjali so se skoro vedno le o Ameriki, čeravno je jeden manj vedel kakor drugi. — V Ameriko se je odpeljalo včeraj z lloydovim parnikom „Helios“ okoli 400 ljudi, — izmed teh je bilo 75 žensk, okoli 80 otrok izpod pol leta, drugi pa moški. Bile so cele družine in tudi posameznih mnogo, kateri so šli čez širno morje iskat si druge domovine, boljše — morebiti, komur bode sreča mila in volja trdna in zdravje čvrsto. Kjer pa tega ne bode, pa bode Amerika za-nje domovina nesrečna.

Že dolgo prej so se pripravljali na odhod v Ameriko. Braziljski konzul jih je menda vpisoval, kdor se je oglasil za novo domovino v daljnem braziljanskem cesarstvu. Od njega je bila zagotovljena vsakemu prosta vožnja, in kakor so selivci pravili, bode v novem svetu dobil vsak nekaj denarja in kos zemlje za obdelovanje. — Če bode to res, kdo vé, najmanj pa oni sami. — Zapeljala je marsikoga ta obljuba, da je dal slovó svojemu domačemu kraju, svoji stari domovini. Tako se jih je napravilo za Ameriko iz tržaške okolice, iz Škedenja, Rojana, Grete, od sv. Ivana itd., s Krasa, Goriškega, iz avstrijske in laške Furlanije.

Zjutraj ob 8. uri so morali biti vsi na „Jožefovem ključu“. Bil je poln ves prostor, kakor dolg je ključ, izseljencev njih prijateljev, znancev in radovednežev, kateri so prišli gledat žalosten prizor; celo dopoludne in še popoldne do dveh, dokler ni odrinil parobrod od kraja, je bilo vse polno ljudstva poslavljaljočega se in gledajočega.

Precej ob 8. uri začeli so nakladati v ladijo zaboje, skrinjice, vreče itd.; vsaka teh posod je imela prilepljen papir, na katerem je bilo z velikimi črkami zapisano ime izseljenca in njih nove domovine: „Minas Geraes“. — Ko so blago zložili in znosili v ladijo, začeli so pa polagoma spuščati ljudi — vsacega posebej. Vsak je moral pokazati svojo vstopnico, potem se-le je smel na ladijo. Med tem pa si lahko vsak predstavlja, kako je spodaj na ključu, kjer se ljudje poslavljaajo drug od drugega. Zadnjikrat se še pozdravijo in podajo si roko v slovó, ker težko se bodo tukaj še kedaj videli.

Kdor je gledal te nesrečne ljudi, vsak jih je gotovo pomiloval. — Vsakega je moral zdravnik pregledati, je-li zdrav, predno je smel udomačiti se na ladijo. — Za red je skrbelo veliko število poli-

cajev in lloydovih stražnikov, posebno pa so pazili tudi na to, da nihče ni izročil svojega potnega lista kakemu drugemu.

Čeravno „Helios“ ni narejen za prevažanje ljudi, ker ima razven 40 mož za službo na ladiji, prostora za 36 oseb I. in 20 II. reda — vendar so ga za ta priložnost kolikor mogoče priredili. Druge države, kakor Italija, Francija, Anglija imajo posebne postave, kako morajo biti narejene ladije, da so pripravne za prevažanje izseljencev, tega pa pri nas ni. — Odmerjenih je bilo 338 prostorov, nekaj v oddelku II. reda, nekaj pa na hódnikih ali koridorih. Pri odmerjanji in pripravljanji prostorov je nadzorovala pomorska in zdravstvena oblast. Za ženske in za otroke je bil odmerjen poseben prostor, ločen od onega za moške. Da bodo mogli na ladiji zadostiti vsem potrebam, napravili so še jedno kuhinjo in jedno peč za pečnico, za kar so najeli še dva peka, da bodeta vsak dan kruh pekla. Pomnožili so tudi drugo osobje za kuhinjo, čiščenje oprave in sob itd.

Ljudje, kateri so se vkrcali, so po zunanjem že kazali, da se jim posebno dobro ni do sedaj godilo. — Bil je tudi marsikdo vmes, kateri ni bil do sedaj vajen trdo delati in če misli, da mu bodo tam pečene piške v usta letele, gotovo se moti. — Marsikdo, ki bi bil lahko tudi tukaj zaslužil vsakdanji kruh za-se in za svojo družino, ko bi bil hotel pridno delati, bode moral še huje truditi se na novem svetu. Bili so med izseljenci rokodelci vsake vrste in delavci; tudi takih ni manjkalo, kateri so kedaj šteli kaj svojega, ki so imeli sami premoženje, pa je splavalo vse po vodi; bilo pa je tudi rokodelcev takih, ki bi se radi živili od truda drugih in se redili od tujih žepov. — Nekaterim pa se je lahkomišljenost že na obrazu brala. Kolikokrat beremo poročila in pisma onih nesrečnih, ki so zapeljani zapustili svojo domovino, podali se v nov neznan jim svet in sedaj tam glada mrjó. Radi bi prišli nazaj, ko bi imeli s čim, pa nimajo in ne morejo. Dežela neznana, kamor so se podali naši izseljenci, imenuje se „Minas Geraes“ in meri 574.855 □ km., je torej večja kakor Francija, ki meri samo 528.572 □ km., ima pa samo dva milijona in pol prebivalcev. — Govori se, da bode čez mesec dni zopet družih 400 izseljencev odšlo v tisti kraj.

Premišljeva je ta žalostni čin, nam tudi pride na misel vprašanje, ali je res tukaj preveč ljudi, da ne bi mogli dobiti dela. Nikakor ne! Delavcev še manjka, posebno sedaj, ko zidajo in delajo novo luko; mnogokrat naši ljudje nočejo ali ne znajo poiskati dela. Raje lačen gleda, kako morajo drugi trdo delati, da si zaslužijo ubogi zaslužek, kakor pa da bi sam delal za tako majhno plačilo. Iz tega tudi sledi, da je toliko tujih delavcev, posebno v Trstu. V prvi vrsti so Italijani, kateri že tako bolj ugajajo vsled národnosti tukajšnjim trgovcem, potem pa so mnogokrat tudi bolj pridni, kakor pa naši domači ljudje. In onih ravno je nad 20.000 v Trstu. Vse te bi naši domačini sami lahko nadomestili.

Potem pa bi morale vendar nekoliko tudi oblasti gledati in skrbeti, kam se domači ljudje podajajo. Gotovo je tudi mnogo takih, kateri bi radi delali, pa jim drugi delo prevzamejo ali pa delajo za tako majhno ceno, da se je domačini sramujejo. In taki so posebno Italijani od onkraj meje. Na te bi posebno morali gledati, da ne bi prihajali v tolikem številu čez meje. Če je tam obljubljena dežela, naj tam ostanejo; če pa ni, kaj pa vedno hvalijo svojo blaženo deželo in vedno pomnožujejo nemirni in nevarni položaj pri nas. V postojinskem okraji niso hoteli dajati potnih listov, in gotovo jim bo vsak pameten človek rekel, da so prav imeli. Ne bilo bi slabo, ko bi tudi tukaj pri nas smeli v tej zadevi posnemati postojinski okraj.

Dnevne novice.

(Državni zbor) je imel v sredo sejo, o kateri poročamo na prvem mestu. Tu dostavimo, da so poslanci dr. Steinwender, Hock in tovariši interpelovali ministra dr. Pražáka kot bivšega voditelja pravosodnega ministerstva in ministra grofa Schönborna, zakaj je ministerstvo v razpisu peterih mest za avskultante na Koroškem z dné 2. oktobra od vseh prosilcev zahtevalo znanje slovenščine v besedi in pisavi. V interpelaciji trdijo možje, da je od prebivalcev na Koroškem le nekaj nad jedno četrto „Vendov“; dalje trdijo, da vsi koroški

„Vendi“ razumejo in čislajo nemščino, nikakor pa ne novoslovenskega jezika. Interpelanti očitajo ministru, da presaja tuje življe na Koroško in zapira mesta nemškim domačinom. Zato vprašajo bivšega pravosodnega ministra: Kako more opravičiti to postopanje? Sedanjega ministra pa vprašajo: Kako bo popravil napako? — Prepričani smo, da bodeta oba gospoda ministra lahko odgovarjala nemški gospódi.

(V proslavo cesarjeve 40letnice) daroval je Nj. ekselencija knezoškof lavantinski 1000 gld. društvu kat. pomočnikov v Mariboru. Ta dar je prva podlaga za hišo, katero namerava zidati društvo.

(Občina tolminska) ustanovila je v spomin cesarjeve 40letnice ustanovo letnih 240 gld. za revne dijake iz tolminske občine, ki želé po dovršenih gimnazijskih naukih učiti se zdravilstva, pravoslovja ali pa obiskavati katerokoli tehnično šolo v Avstriji.

(„Pisateljsko društvo“) imelo je zadnjo sredo zvečer občni zbor v salonu čitalničnem. Predsednik g. dr. Vošnjak je pozdravil zbrane člene ter se z gorkimi besedami spominjal umrlega društvenega tajnika prof. A. Raiča. Na njegovo mesto je bil tajnikom izvoljen okrajni šolski nadzornik g. Andr. Žumer. Dalje je predsednik naznanil, da se je v planini vzdala spominska plošča pokojnemu pesniku Vilharju v imenu društva, a troške je plačal neimenovan rodoljub. Društvo je postavilo krasen Raič-Levstikov spomenik, ki se je odkril zadnjo sredo. Troški bodo znašali okoli 1400 gld.; kar še manjka, pokrilo se bo z radovoljnimi doneski. Konečno je zbor sklenil, da se bodo tudi to zimo prirejali zabavni večeri ob sredah v salonu čitalničnem.

(Za sirotišnico v Kočevji) daroval je nadvojvoda Viljem 100 gld.

(Železnica Celje-Šoštanj.) Pogodba se je te dni izvršila. Podjetnika Lapp in pl. Klemensievics hočeta še to zimo pričeti vrtanje predora pri Šoštanji, da bo delo pravočasno končano.

(Mestnim revežem) podaril je včeraj g. Alojzij Zorman 37 velikih štruc za „prešice“, ki so bile pod nadzorstvom razdeljene. Siromaki so bili veseli daru. Daj Bog več takih dobrotnikov.

(Na pokopališču) je bilo včeraj dopoludne in popoludne po stari navadi mnogo ljudi raznih stanov bodisi iz spoštovanja in ljubezni do svojih ranjcih ali pa tudi le iz radovednosti. Grobovi bili so krasno olepšani z umetnimi cveticami, venci in trakovi. Lepo so bili ozaljšani grobovi: Valentina Vodnika, Čopa, Koritka, dr. viteza Bleiweisa, Jurčiča, posebno pa novi spomenik Levstiku in Raičema. Čitalnični zbor je pri Sokolovi piramidi zapel tri žalostinke: Palestrinov „Miserere“, „Jamica tiha“ in koralno pesen sv. Vojteha. Isto tako je „Slavec“ zapel tri pesni v spomin umrlim svojim članom in prijateljem. Pri tej priliki pripomnimo, da je prav in lepo, da verniki skrbé za red in primerno olupšavo grobov, vendar je v tem že mnogo potrate in bi se razmerno visoki troški mogli porabiti v koristnejše namene.

(Slovensko gledališče.) „Mlinar in njegova hči“ je sicer že doslužila svoja leta, vendar je sinoči privabila precéj občinstva v čitalniško dvorano. G. Kecelj predstavljal je „mlinarja“ dovršeno. Gdč. Zvonarjeva je izborna predstavljala mlinarjevo hči, le v prvem dejanji bila za priprosto kmečko dekle „pregosposka“. G. Danilo igral je gladko, in g. Verovšek je kot grobokop mnogo pripomogel k lepemu vspehu predstave. Pohvalno moramo omeniti tudi gdč. Gostičovo in ostale igrance. „Gosp. Borštnik“ je imel le kratko vlogo kmečkega mladeniča, a jo je vrlo dobro pogodil.

(Grobní spomenik Raič-Levstikov) na pokopališču pri sv. Krištofu odkrili so zadnjo sredo. Spomenik je krasno delo v romanskem slogu po načrtu inženerja g. Hraskega. Na srednji plošči so napisi v spomin Božidaru Raiču, Franu Levstiku in Ant. Raiču. Po sredi plošče je od kovanega železa pritrjen šopek palmovih in lipovih vej, delo tukajšnjega ključarja g. Ahčina. Kamnoseško delo izdelal je g. Alojzij Vodnik, železno ograjo g. Belec v Šent. Vidu. Pod Levstikovim napisom so vsekani stih, katere je zložil g. J. Stritar. Troške za spomenik nabralo je „Slov. pisateljsko društvo“ s prostovoljnimi doneski. — Vsa čast domačim obrtnikom.

(V proslavo štiridesetletnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I.) dalo je ravnokar na svetlo „Cecilijino društvo“ tri zборе. Prvi: „Oj živi Bog cesarja“, zložen od P. Angelika Hribarja za mešani zbor s predigro na harmoniju, ima cerkveni značaj in je pisan prav v

slogu naših cerkvenih pesen. Drugi: „Na slavo Avstriji“, od Ant. Försterja, odlikuje se s svojo upravo, ker se dá izvršiti razven peteroglasno tudi četeroglasno (sostavno ali razstavno) ali pa triglasno (kot moški ali ženski trospev). Tretji: „K štiridesetletnici cesarja Franca Jožefa I.“, od P. Hugolina Sattnerja, bode bržkone našim pevcem in pevkam po deželi najbolj ugajal. Je pa res to lahka, ljubeznjiva, melodijozna skladbica, ki vso čast dela svojemu skladatelju. Anton Förster priredil jo je tudi za moški zbor. Z veseljem pozdravljamo nove pesni za slavnostno priliko ter jih najtoplejše priporočamo slovenskim zborom. Dana jim je prilika v lepih pesnih dati duška svojemu navdušenju. Posezite torej po novih teh pesnih, pa pojte jih navdušeno po širni domovini, da, kar v sreci tli, skozi usta vskipi. — Cena 10 kr., na prodaj v tiskarni Miličević.

(Iz Šentjurja pri Šmariji.) Vspored slavnosti v spomin 40letnega vladanja Nj. veličanstva cesarja Frana Jožefa I. dne 4. novembra 1888. — 1. Na predvečer, v soboto dne 3. novembra t. l. slovesno zvonjenje pri farni cerkvi in pri podružnicah, razsvetljava hiš, streljanje s topiči, umetelni ogenj in zažiganje kresov na bližnjih gričih. — 2. V nedeljo zjutraj ob 10. uri slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo, po sv. maši blagoslovljenje nove šolske zastave. — 3. Po popoldanski službi božji zasajanje spomeniške lipe pred cerkvijo, slavnostni govor, ki ga bo govoril gosp. Ignacij Valentinčič, mestni svetovalec v Ljubljani. — 4. Pogoščenje šolske mladine in razdelitev knjižice „Cesar Fran Jožef I.“

(Vinska letina) okoli Maribora ni letos posebno dobra, vendar boljša od lanske. Štrtinjak se prodaja po 60 do 80 gld. To je jako nizka cena, a še za tako ni veliko kupca.

(Akademično društvo „Triglav“) v Gradcu ima svoje drugo redno zborovanje v soboto dne 3. novembra v gostilni „zum schwarzen Adler“. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika. 2. Konečna volitev novega odbora. 3. Poročilo revizorjev. 4. Javljanje k predavanju. 5. Pogovor o Preširnovem večeru. 6. Slučajnosti. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Gostje dobro došli!

Telegrami.

Karkov, 1. novembra. Ko sta včeraj car in carevna došla v Moskvo in ko sta se odpeljala, vršile so se velikanske izjave. Car in carevna sta obiskala osebe, ki so bile ranjene pri železnični nezgodi.

Belgrad, 1. novembra. Včeraj je priredilo meščanstvo veliko bakljado. Kralj in prestolonaslednik sta se pokazala na balkonu ter bila navdušeno pozdravljena. Veletržec Jovanović je pozdravil kralja v imenu meščanov ter mu zatrdil, da ga bodo vse stranke v deželi z velikim veseljem podpirale pri težavnem delu ustavne revizije.

Belgrad, 2. novembra. Povodom predvčerajšnje razsvetljave je nekdo iz množice metal kamenje v okna avstrijskega poslanstva. Takoj odrejena preiskava je pokazala, da se to ni zgodilo z zlobnim namenom, ker so bila okna tudi pri drugih nerazsvetljenih hišah razbita. Dogodek je brez pomena ter se je zadeva takoj prijateljski poravnala.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
31.	7. u. zjut.	739.9	2.8	sl. svzh.	jasno	0.00
	2. u. pop.	738.2	16.6	sr. jzap.	"	
	9. u. zveč.	738.3	9.0	sl. jzap.	"	
1.	7. u. zjut.	735.6	4.8	sr. vzh.	oblačno	1.80
	2. u. pop.	732.9	12.8	sl. jzap.	"	
	9. u. zveč.	732.2	11.8	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 9.5° in 9.8° C., za 4.0° in 2.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 20 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	82 " 65 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 75 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	873 " "
Kreditne akcije	310 " 40 "
Francoški napoleond.	5 " 77 "
Cesarski cekini	9 " 62 1/2 "
Nemške marke	59 " 52 1/2 "

Izdajatelj: Matija Kolar.

Zahvala.

Vsem p. n. vdeležencem pogreba ranjega častitega gospoda

Simona Kosmača,

župnika v pokoji,

posebno pa veleč. gosp. dekanu M. Kožuhu, čast. gosp. mestnemu župniku Bl. Šokliču in vsem drugim č. gg. duhovnikom izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

ŠKOFJA LOKA, dne 31. oktobra 1888.

(1) **Žalujoci ostali.**

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe se oljnatih barv v ploščevinastih pušicah (Blechteichen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), najbolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapacirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popolno pozamentirano, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapacirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federadrazten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Prostovoljna dražba!

Dne 5. novembra t. l. prodajal se bode parceloma tudi pod nastavljen ceno po sodnijskem potu v Količevem iz zapuščine Jakoba Kočevarja mlin v Količevem št. 22 pri Kamniku, z izvrstno vodno silo, tudi v druge industrijske namene pripraven, hiša in poslopja z „fundus instructus“ om vred. po klicani ceni 11.599 gl. 15 kr., dalje njive, travniki in gozdi. — Ara (vadium) 10% nastavljene cene. — Tretjina kupnine plačati je v 14 dneh, ostalo v dveh mesecih. — Nadaljni pogoji poizvedo se pri okrajni sodnji na Brdu. Dne 7. novembra bode dražba premičnih rečij. (9)

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislava voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih gor.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislava voda ima med vsemi evropskimi kisleci največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne ogljene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislava voda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gasilna pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislava voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja nči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enačih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske statine na Štajerskem.

(44) V zalogi imata kislavo vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Priznано najboljši in

primeroma najcenejši

fohnsdorfski

premog za domačo rabo

v zapečatenih vrečah ali prosto v kosih (cel voz)

in v kompl. vagonih

edino le proti naročbi s pošto dopisnico proti povračilu poštne.

☛ Cenik s poskušajo na zahtev. ☛

T. DEBEVEC

Hilšar-jeve ulice št. 3, (Reher-jeva hiša.)

Sekane in cele drva na mero in vago. (2)

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,

Turjaški trg št. 7,

priloga se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (89)

☛ Cenilniki gratis in franko. ☛

Katoliška Tiskarna

priloga raznovrstne

☛ vizitnice ☛

po nizki ceni.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.